

Kỹ thuật nuôi đế mèn

Đế mèn là loài côn trùng đặc sản có giá trị kinh tế cao. Nuôi đế không cần nhiều diện tích và cũng không gây ô nhiễm môi trường. Hiện thị trường thành phố đang có nhu cầu khá lớn về đế thịt. Để đáp ứng nhu cầu của bà con, chúng tôi xin giới thiệu kỹ thuật nuôi đế:

1. Phân biệt đế đực, đế cái

Đế đực cánh màu nâu pha đen, không bóng mượt, bụng nhỏ. Còn đế cái cánh màu đen, bóng mượt và bụng to hơn. Đặc biệt, đế cái có máng đẻ trứng ở phần đuôi, giống cái kim khâu quần áo để đế cái cắm xuống đất đẻ trứng. Ngoài ra, đế đực có thể kêu còn đế cái không kêu được.

2. Vòng sinh trưởng

Đế mẹ đẻ trứng đã được thụ tinh sau 9 đến 12 ngày đế con sẽ nở. Thời gian nuôi đế từ khi mới nở tới khi thu hoạch khoảng 40 đến 45 ngày. Đế trưởng thành từ 50 đến 55 ngày trở đi bắt đầu sinh sản.

3. Dụng cụ nuôi và hình thức nuôi

Dụng cụ nuôi và hình thức nuôi là khâu quan trọng trong quá trình chăn nuôi đế. Nó không chỉ liên quan đến kinh phí đầu tư trong chăn nuôi mà còn ảnh hưởng đến sản lượng cũng như mức độ hao hụt của đế. Dưới đây là các hình thức nuôi cơ bản:

- *Nuôi trong chậu nhựa*: chậu cao 35 - 40cm, đường kính 40 - 50cm, nuôi bằng chậu đỡ tồn diện tích, phù hợp vì giá cả không quá cao, rất tiện ích.

- *Nuôi trong thùng nhựa*: dùng loại thùng 60 lít, nên mua loại có nắp đậy sau đó chọc thủng lỗ nhỏ bằng đầu que diêm lên nắp thùng tạo độ thoáng.

- *Nuôi trong khay hình chữ nhật*: xếp các khay đè lên nhau để tiết kiệm diện tích phù hợp với nuôi với quy mô lớn. Tuy nhiên đây cũng là hình thức cần đầu tư lớn nhất.

- *Nuôi trong thùng xốp, thùng bìa cát tông*: cách nuôi này có nhược điểm là đế sẽ bò được ra ngoài, cần thùng tròn thoát để gây mất mát.

Ngoài ra có thể tận dụng các vật liệu khác để nuôi đế như thùng tôn, thùng gỗ, chum, lu, vại. Trong chuồng nuôi đế nên để ít cọng rơm, giấy - những vật tạo khoảng không cho đế mèn sinh sống leo trèo, lột xác và trốn tránh kẻ thù. Mỗi lần lột xác đế rất mềm và thường bị đồng loại cắn, ăn vì thế cần tạo nhiều không gian sinh sống cho đế như vậy sẽ tránh được hao hụt trong chăn nuôi. Các loại giấy đã qua sử dụng hoặc giấy báo được vo lại rất hữu ích để nuôi đế, dưới đáy chậu nuôi được lót 1 lớp giấy sẽ dễ dàng hơn cho lần vệ sinh sau, đồng thời đây cũng là thứ để đế mèn gặm nhấm.

Một số dụng cụ nuôi cần thiết:

- *Khay đựng thức ăn*: có thể tận dụng nắp nhựa có sẵn, vỏ hộp sữa chua, các đĩa chám thức ăn có đường kính từ 4 đến 5cm, có vành cao 1cm, hoặc có thể tự đổ bằng xi măng.

- *Khay đựng nước uống*: tương tự như khay đựng thức ăn, chú ý dù làm khay đựng thức ăn hay nước uống đều phải làm nhám cả hai mặt để đế mèn có thể leo trèo ăn uống dễ dàng.

- *Đất cho đế đẻ*: dùng đất cát, hoặc có thể trộn theo tỷ lệ 2 đất, 1 cát giữ ẩm cho đế đẻ.

4. Thức ăn cho đế

Có thể tận dụng nhiều loại thực vật cho đế ăn như các loại cỏ, lá rau khoai lang, lá sắn, lá đu đủ, rau muống, củi dưa hấu, dưa chuột... Tất cả các rau, cỏ cho đế ăn đều phải được rửa sạch, không có thuốc bảo vệ thực vật, đảm bảo vệ sinh. Ngoài ra, có thể cho đế ăn bổ sung các loại cám đã nghiền mịn. Cần đảm bảo đế luôn có nước sạch để uống.

5. Cách chọn đế giống

Chọn đế to, khỏe, đầy đủ râu, cánh, chân. Nuôi ghép theo tỷ lệ 1 đực với 2 cái. Tùy thuộc hình thức nuôi để quyết định số lượng đế giống, trong một chậu để 1 khay nước cho đế uống, 1 khay đất cho đế đẻ, 2 khay đựng thức ăn, 3 cái đế cho đế mèn đậu, trèo leo.

6. Cách cho đế đẻ

Sau khi đế mọc cánh nên chọn và ghép giống. Thường 2 - 3 ngày sau đế cái sẽ bắt đầu đẻ trứng, khi đó, cho khay đất ẩm vào cho đế đẻ. Đế đẻ liên tục đến khi rụng thì chết, giai đoạn này thường kéo dài từ 20 đến 30 ngày.

7. Cách ấp trứng

Lấy khay trứng, xịt nước cho ẩm, sau đó cho vào trong thùng ấp, xếp các khay trứng chồng nên nhau, dùng khăn ẩm để phủ. Nhiệt độ cần cho trứng nở khoảng 24 đến 25 độ C. Hàng ngày xịt nước để giữ độ ẩm và nhiệt độ, xịt ngày 2 lần vào mùa hè, 1 lần vào mùa đông, không xịt quá nhiều nước nếu không trứng sẽ dễ bị ung.

Sau 9 - 12 ngày đế sẽ nở, nên ghi nhớ thời gian, hoặc quan sát trứng, để cho khay trứng ra chậu nuôi kịp thời. Trứng nở sau 4 - 5 ngày là hết, bỏ khay đó ra ngoài vét hết đất và tiếp tục cho đế đẻ lần sau.

8. Cách nuôi đế từ mới nở đến 15 ngày tuổi

Đế mới nở từ 2 khay trứng trung bình được khoảng 2.000 con. Để vào chậu đế từ 2 đến 3 khay thức ăn (loại khay nhỏ). Do lúc này đế vẫn còn nhỏ nên không được để khay nước vào mà chỉ cho đế uống nước bằng cách phun vào bụi cỏ, hoặc lá rau cho đế ăn hay dùng miếng vải thấm nước cho đế hút nước.

9. Cách nuôi đế từ 15 đến 45 ngày tuổi

Lúc này đế đã lớn, có thể đặt khay nước vào cho đế uống được mà không sợ đế bị chết đuối. Nên để 1 khay nước, 2 khay thức ăn cho đế. Nếu mật độ đế quá đông, nên tách bớt ra các chậu nuôi khác, chậu nuôi đảm bảo khoảng 1.000 con. Cứ mỗi ngày thay nước cho đế một lần, khay thức ăn thì 2 ngày một lần, nếu còn cám nên bỏ đi và thay cám mới. Tùy theo tốc độ đế ăn mà cho ăn phù hợp, đảm bảo không lãng phí. Khoảng 5 - 7 ngày nên vệ sinh chậu nuôi một lần.

10. Cách làm thịt đế

Làm thịt dế trước khi dế mọc cánh, thường từ 45 - 50 ngày tuổi, vì lúc này trọng lượng dế lớn nhất, béo nhất, thu hoạch lúc này sẽ có sản phẩm thịt dế chất lượng nhất. Trước khi làm thịt, nên ngâm dế trong nước muối pha loãng khoảng 2 phút. Một tay cầm dế, tay kia cấu nhẹ phần mấu đuôi và từ từ rút ruột dế ra khỏi bụng. Sau khi đã làm sạch ruột dế, rửa lại bằng nước sạch khoảng 2 - 3 lần và để ráo nước, lúc này có thể chế biến ra các món ăn, hoặc trữ lạnh tiêu thụ dần.

Khách hàng, hộ chăn nuôi có nhu cầu xin liên hệ trang trại nuôi dế nhà ông Bùi Văn Ly, địa chỉ: Đội 3, thôn Khúc Giản, xã An Tiến, huyện An Lão./.

Nguồn: Tạp chí Hoạt động khoa học